

Besluit van

houdende regels ter uitvoering van de Crisis- en herstelwet, eerste tranche (Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet)

Op de voordracht van Onze Minister-President, Minister van Algemene Zaken, van (datum en kenmerk), gedaan in overeenstemming met Onze Ministers van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, van Verkeer en Waterstaat en van Economische Zaken;

Gelet op de artikelen 1.2, 2.2, eerste lid, 2.3, zesde lid, 2.4, eerste en derde lid, 2.9, eerste lid, onderdeel b, 2.18 en 5.1, eerste lid, van de Crisis- en herstelwet;

De Raad van State gehoord (advies van ...(datum en nummer));

Gezien het nader rapport van Onze Minister-President, Minister van Algemene Zaken van ...(datum en kenmerk), uitgebracht in overeenstemming met Onze Ministers van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, van Verkeer en Waterstaat en van Economische Zaken;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Paragraaf 1. Begripsbepalingen

Artikel 1

In dit besluit en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

bijlage: bij dit besluit behorende bijlage;

eco iglo: gebouw bestaande uit een drijfelement van ten hoogste 400 m² waarop een staal-glas of koolstof-glas constructie in de vorm van een halve bol is geplaatst, waarbij in de binnen het bouwwerk benodigde energie wordt voorzien door middel van aardwarmte, zonnecellen of miniwindturbines en in het binnen het bouwwerk benodigde water wordt voorzien door middel van een hemelwateropvanginstallatie, gecombineerd met nanofiltratie ten behoeve van de water- of drinkwatervoorziening;

mini windturbine: windturbine met een rotordiameter van ten hoogste 5 meter en een rotoroppervlak van ten hoogste 20 m², met een horizontale of verticale rotoras, ten behoeve van levering van elektriciteit achter de meter of aan een accu ten behoeve van eigen gebruik, welke windturbine gecertificeerd is volgens IEC 61400-12 (2006), dan wel gecertificeerd is volgens de standaarden van de American Wind Energy Association of de British Wind Energy Association, waarvan de tiphoogte de tien meter, gemeten vanaf het dak, niet overschrijdt;

Onze Minister: Onze Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer;

wet: Crisis- en herstelwet;

zuigercompressor-windturbinecombinatie: windturbine met een rotordiameter van ten hoogste vijf meter en een rotoroppervlak van ten hoogste 20 m², met een horizontale of verticale rotoras, waarvan de hoogte de 25 meter, te meten vanaf de onderkant van de windturbine tot de tip van de rotor, niet overschrijdt, waarbij het mechanisch vermogen van de rotor direct wordt gebruikt voor de aandrijving van een zuigercompressor of een ozongenerator en die klimaatbeheersing en ammoniakreductie in melkrundveehouderijen als functie heeft, of ten doel heeft water of drinkwater te winnen uit de lucht.

Paragraaf 2. Ontwikkelingsgebieden

Artikel 2

1. Als ontwikkelingsgebied als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, van de wet worden voor de duur van tien jaar aangewezen:
  - a. Stadshavens Rotterdam, omvattende het Waal-Eemhavengebied, de Rijn- en Maashaven, het Merwehaven-Vierhavensgebied en het RDM-terrein (Heijplaat) zoals aangegeven op de kaart in bijlage 1;
  - b. Zaanstad Midden, omvattende de gebieden Rooswijk, Westerkoog, Nieuw West, Oud Zandijk, Oud Koog, Zaandam West, Oude Haven en 't Kalf zoals aangegeven op de kaart in bijlage 2.
2. Als categorieën van gevallen als bedoeld in artikel 2.3, zesde lid, van de wet worden aangegeven alle gevallen waarin een ander bestuursorgaan dan burgemeester en wethouders bevoegd zou zijn te beslissen als bedoeld in artikel 2.3, zesde lid, van de wet.
3. Het andere bestuursorgaan, bedoeld in het tweede lid, kan categorieën van gevallen aangeven waarin een verklaring van geen bedenkingen niet is vereist.

Paragraaf 3. Innovatie

Artikel 3

1. Dit artikel is van toepassing binnen het grondgebied van de gemeenten:
  - a. Amersfoort;
  - b. Houten;
  - c. Nieuwegein, en
  - d. Utrecht.
2. Behoudens in gevallen als bedoeld in artikel 4, eerste lid, van het Besluit bouwvergunningvrije en licht-bouwvergunningplichtige bouwwerken, wordt het bouwen van een mini windturbine voor de duur van tien jaar aangemerkt als bouwen van beperkte betekenis als bedoeld in artikel 43, eerste lid, onderdeel c, van de Woningwet.
3. Behoudens in gevallen waarin sprake is van een inrichting type B als bedoeld in artikel 1.2 van het Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer, kan voor de duur van tien jaar worden afgeweken van paragraaf 3.2.3 van het Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer voor het bouwen of in werking hebben van een mini windturbine op de inrichting of op het terrein behorende bij de inrichting.

Artikel 4

Ten behoeve van het bouwen van een eco iglo in de gemeente Leeuwarden kan voor de duur van tien jaar worden afgeweken van de artikelen 2.48, 2.68, eerste lid, 2.185, derde lid, 2.214, eerste tot en met derde lid, 2.215, 3.27, eerste tot en met vierde lid, 3.28, 3.60, eerste lid, 3.119, eerste lid, 3.120, 3.121, 3.127, tweede lid, 3.128, 3.129, 3.130 en 5.12, eerste en derde lid, van het Bouwbesluit 2003.

Artikel 5

1. Dit artikel is van toepassing binnen het grondgebied van de gemeente Leeuwarden.
2. Behoudens in gevallen als bedoeld in artikel 4, eerste lid, van het Besluit bouwvergunningvrije en licht-bouwvergunningplichtige bouwwerken, wordt het bouwen van een zuigercompressor-windturbinecombinatie
  - a. op of in de directe nabijheid van een inrichting die tot een krachtens artikel 1.1, derde lid, van de Wet milieubeheer aangewezen categorie

- behoort en die uitsluitend of in hoofdzaak is bestemd voor het houden van melkrundvee, of
- b. met als doel (drink-)water te winnen uit de lucht, met een hoeveelheid ammoniak als koudemiddel van niet meer dan 400 kg, voor de duur van tien jaar aangemerkt als bouwen van beperkte betekenis als bedoeld in artikel 43, eerste lid, onderdeel c, van de Woningwet.
3. Behoudens in gevallen waarin sprake is van een inrichting type B als bedoeld in artikel 1.2 van het Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer, blijft paragraaf 3.2.3 van het Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer voor de duur van tien jaar buiten toepassing voor het bouwen of in werking hebben van een zuigercompressor-windturbinecombinatie op de inrichting of in de directe nabijheid daarvan.

Artikel 6

1. Er is een commissie die tot taak heeft Onze Minister te adviseren of een afwijking van het bepaalde bij of krachtens de in artikel 2.4, eerste lid, van de wet genoemde wetten aan haar doel beantwoordt, en of de in artikel 2.4, derde lid, van de wet bedoelde tijdsduur aanpassing behoeft.
2. De adviezen van de commissie gaan vergezeld van een deugdelijke motivering.
3. De commissie bestaat uit een voorzitter en een aantal leden. De leden zijn deskundig op het terrein van de experimenten, bedoeld in artikel 2.4 van de wet, en zijn geen ambtenaren, werkzaam bij het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer of andere ministeries die bij de uitvoering van die experimenten betrokken zijn.
4. Bij ministeriële regeling wordt het aantal leden en de benoemingstermijn van de voorzitter en van de leden van de adviescommissie vastgesteld.
5. De voorzitter en de leden worden door Onze Minister benoemd en ontslagen. Zij zijn telkens opnieuw benoembaar voor de termijn, bedoeld in het vierde lid.
6. De commissie stelt haar eigen werkwijze schriftelijk vast.
7. Onze Minister voorziet in het secretariaat van de commissie.

Paragraaf 4. Versnelde uitvoering van bouwprojecten

Artikel 7

1. Als categorieën andere projecten van maatschappelijke betekenis als bedoeld in artikel 2.9, eerste lid, onderdeel b, van de wet worden aangewezen:
  - a. onderwijsgebouwen;
  - b. ziekenhuizen en verpleeghuizen;
  - c. verzorgingstehuizen;
  - d. psychiatrische inrichtingen;
  - e. medische centra;
  - f. poliklinieken, en
  - g. medische kleuterdagverblijven.
2. Indien een project als bedoeld in het eerste lid tevens voorziet in een beperkte mate van woningbouw, doet dat geen afbreuk aan de kwalificatie van het project als project van maatschappelijke betekenis als bedoeld in dat lid.

Paragraaf 5. Lokale projecten met nationale betekenis

Artikel 8

Als lokaal project met nationale betekenis als bedoeld in artikel 2.18 juncto artikel 2.19 van de wet worden aangewezen:

- a. FlorijnAs te Assen, omvattende de gebieden Stadsboulevard, het Stadsbedrijvenpark, het Havenkwartier, de Blauwe As 2^e fase, het Stationsgebied, Assen-Zuid en het Nationaal landschap Drentsche Aa ten oosten van de stad zoals aangegeven op de kaart in bijlage 3;
- b. Rotterdam Central District omvattende de projecten Schiekadeblok, Weenapoint, Kruispleingarage, Delftseplein, OV Terminal, Conradstraat, Calypso zoals aangegeven op de kaart in bijlage 4, en
- c. Stationsgebied Utrecht omvattende de gebieden Vredenburg-Catharijnesingel, Smakkelaarsveld/Nieuwe Stationsstraat, Stationsentree-West/Kop Jaarbeurs en Lombokplein/Leidsche Vaart zoals aangegeven op de kaart in bijlage 5.

Paragraaf 6. Overige bepalingen

Artikel 9

Onder besluiten als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, onderdelen a en b, van de wet worden in ieder geval niet verstaan besluiten omtrent planschade en nadeelcompensatie.

Artikel 10

1. Indien afdeling 2 van hoofdstuk 1 van de wet op een besluit van toepassing is, wordt dit bij het besluit en bij de bekendmaking of mededeling van het besluit vermeld.
2. Indien tegen het besluit beroep openstaat, wordt bij het besluit en bij de bekendmaking van het besluit voorts vermeld dat:
  - a. de beroepsgronden in het beroepschrift worden opgenomen, en
  - b. deze na afloop van de beroepstermijn niet meer kunnen worden aangevuld.

Artikel 11

1. Indien afdeling 2 van hoofdstuk 1 van de wet van toepassing is op het hoger beroep tegen een uitspraak van de rechtbank, wordt dit in de uitspraak vermeld.
2. De uitspraak vermeldt voorts dat:
  - a. de beroepsgronden in het beroepschrift worden opgenomen, en
  - b. deze na afloop van de beroepstermijn niet meer kunnen worden aangevuld.

Artikel 12

Als infrastructureel project als bedoeld in artikel 1.2 van de wet wordt aan bijlage II, onderdeel E, van de wet toegevoegd:

15 N18 Varsseveld - Enschedé Aanleg / wijziging.

Artikel 13

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het wordt geplaatst.

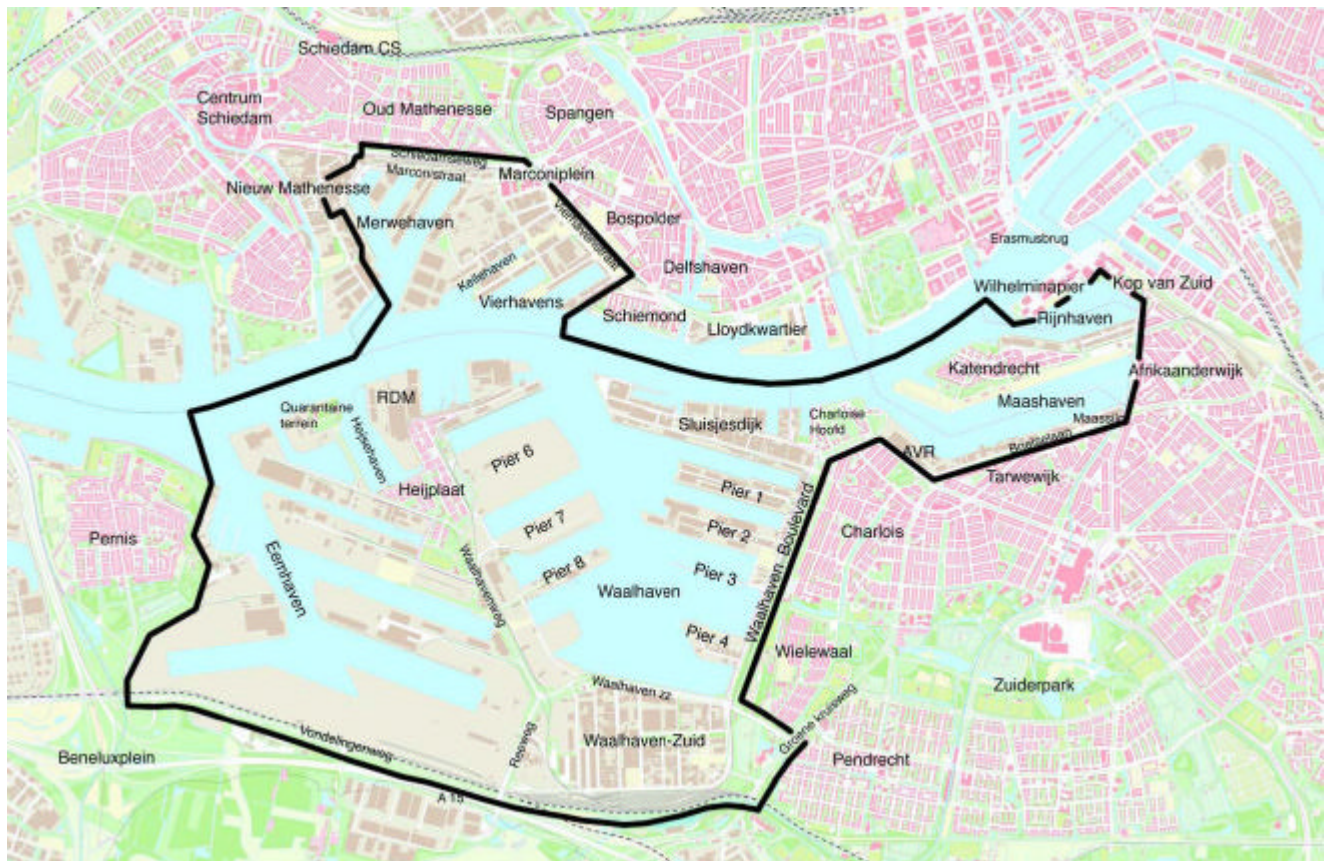
Artikel 14

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

bijlage 1 bij Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet

kaart Stadshavens Rotterdam

bijlage 2 bij Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet

kaart Zaanstad Midden

bijlage 3 bij Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet

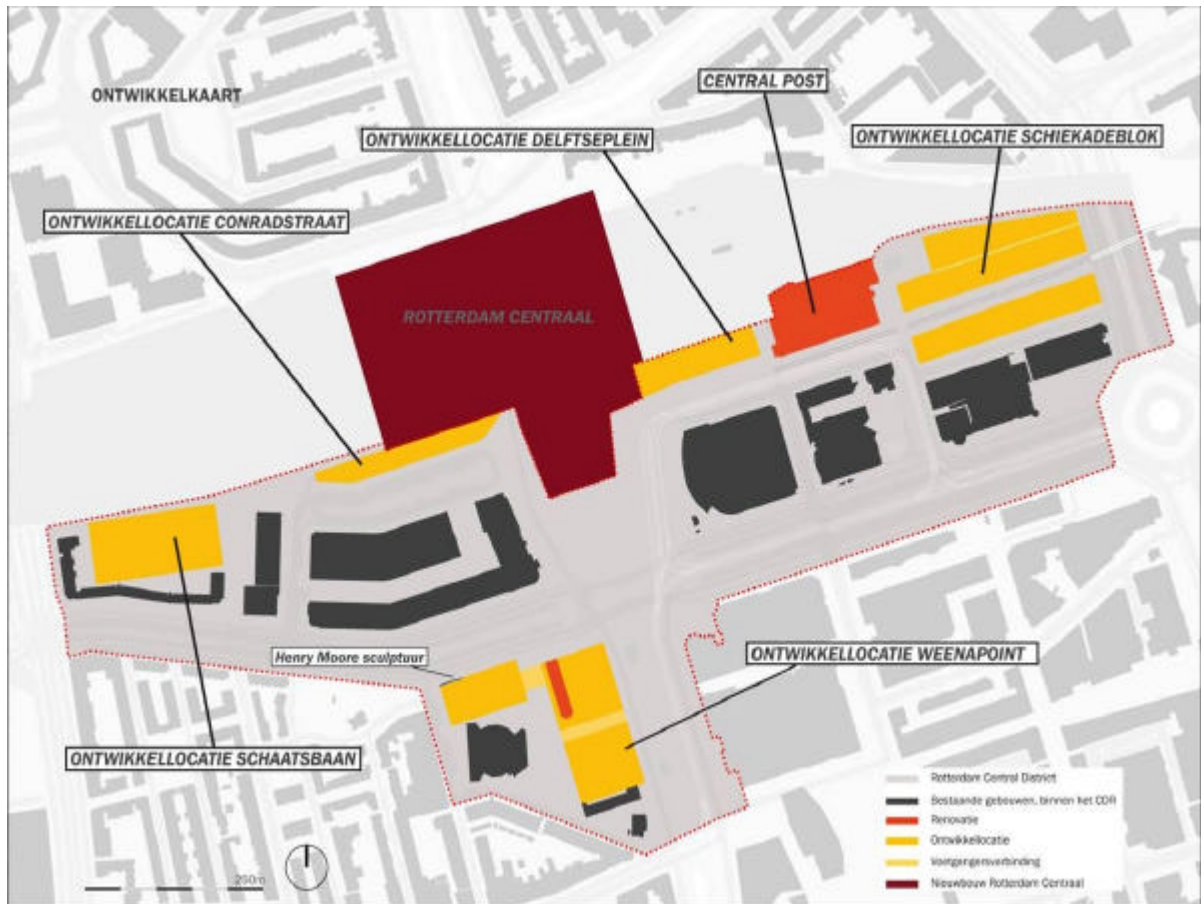
kaart FlorijnAs te Assen

bijlage 4 bij Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet

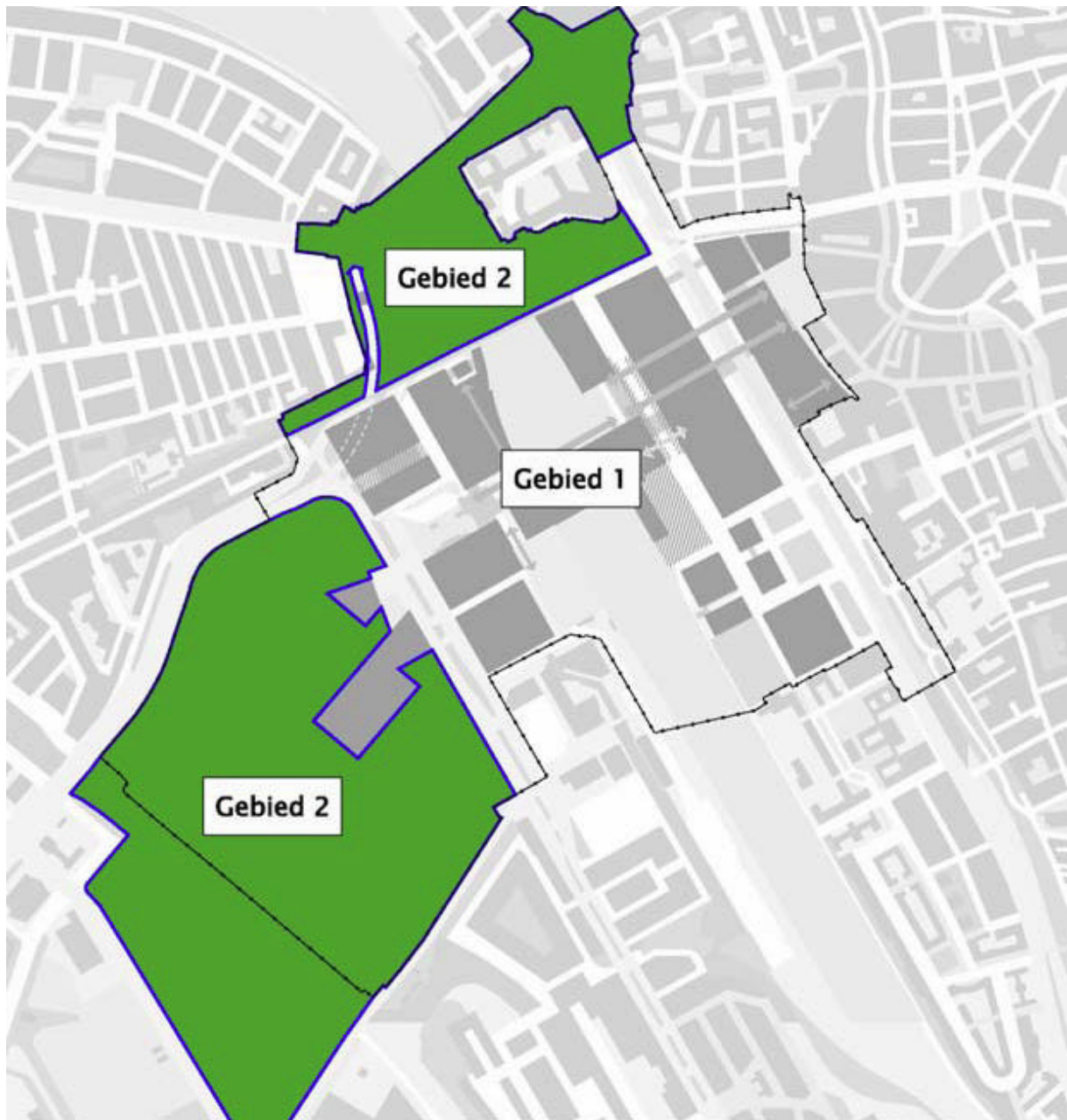
kaart Rotterdam Central District

bijlage 5 bij Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet

kaart Stationsgebied Utrecht

Nota van toelichting

Algemeen

In dit besluit vinden enkele aspecten regeling die samenhangen met de met ingang van 31 maart 2010 in werking getreden Crisis- en herstelwet (Chw). Het betreft:

- de aanwijzing van gebieden als ontwikkelingsgebied (artikel 2.2 Chw);
- de gevallen waarin bij wege van experiment kan worden afgeweken van bepaalde wettelijke voorschriften (innovatie; artikel 2.4 Chw);
- de aanwijzing van categorieën andere bouwprojecten van maatschappelijke betekenis (artikel 2.9, eerste lid, onderdeel b);
- de aanwijzing van lokale projecten met nationale betekenis (artikel 2.18);
- enkele bepalingen specifiek gericht op het belang van een goede uitvoering van de Chw (artikel 5.1 Chw);
- de toevoeging van een project aan bijlage II van de wet (artikel 1.2 Chw).

Volledigheidshalve zij hier nog eens aangegeven dat het vanzelfsprekend niet mogelijk is om in het kader van het onderhavige besluit af te wijken van Europese of andere internationale regelgeving of regels die daaruit rechtstreeks voortvloeien.

Eerste tranche

Dit besluit vormt de eerste tranche van aanwijzing van de hierboven bedoelde gebieden, experimenten of projecten. Tijdens de werkingsduur van de Chw zal het besluit verder worden aangevuld met nieuwe gebieden, experimenten of projecten. De aanwijzing zal voor een groot deel afhankelijk zijn van voorstellen die vooral vanuit de kring van de andere overheden zullen komen. Dat in deze fase geen uitgebreidere aanwijzing kan plaatsvinden hangt mede samen met de recente gemeenteraadsverkiezingen en de 'nieuwe collegevorming' die ten tijde van het opstellen van dit besluit nog niet was afgerond. Dit, terwijl voor Chw - besluitvorming een degelijk bestuurlijk draagvlak van belang is. Daarom wordt al op korte termijn een tweede tranche van de Chw -amvb voorbereid.

Ontwikkelingsgebieden

Tot aanwijzing als ontwikkelingsgebied kan slechts worden overgegaan indien dat met het oog op het versterken van de duurzame ruimtelijke en economische ontwikkeling van dat gebied bijzonder aangewezen is (artikel 2.2, eerste lid, Chw). Het zal dan vooral gaan om het mogelijk maken van gewenste maatschappelijke ontwikkelingen die door het ontbreken van milieugebruiksruimte niet van de grond komen. Te denken valt aan gebieden in transitie en intensivering van bedrijventerreinen.

Innovatie

Ingevolge artikel 2.4 Chw kan bij wege van experiment worden afgeweken van bepalingen van in het eerste lid genoemde wetten. Dit kan echter alleen indien het experiment bijdraagt aan innovatieve ontwikkelingen en indien voldoende aannemelijk is dat uitvoering ervan bijdraagt aan het bestrijden van de economische crisis en aan de duurzaamheid.

Andere bouwprojecten van maatschappelijke betekenis

Op grond van artikel 2.9, eerste lid, onderdeel b, van de Chw zijn in dit besluit categorieën andere projecten van maatschappelijke betekenis aangewezen. Daarmee is op deze projecten hoofdstuk 2, afdeling 6 van de Chw van toepassing.

Lokale projecten met nationale betekenis

Bij lokale projecten met nationale betekenis gaat het er vooral om de bouwnijverheid als economisch vitale sector nog een extra stimulans te geven. Versnelde uitvoering is hierbij een trefwoord. Bij het opstellen van het wetsvoorstel werd hierbij gedacht aan grootschalige stadsvernieuwing, de herontwikkeling van stationsgebieden, grote woningbouwprojecten en renovatie van bedrijventerreinen. De selectie van projecten heeft plaatsgevonden in samenspraak met betrokken gemeenten, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en het Interprovinciaal Overleg.

Vorbereiding besluit

- PM resultaten voorpublicatie Staatscourant / inspraak (artikel 5.2a Chw);
- PM resultaten voorhang parlement (artikel 5.2a Chw).

Toelichting artikelen

Artikel 2

In artikel 2, eerste lid, zijn de gebieden aangewezen waarbinnen de gemeente Rotterdam en Zaanstad met gebiedsontwikkelingsplannen kan gaan experimenteren: Stadshavens Rotterdam en Zaanstad Midden. In beide gebieden blijken gewenste maatschappelijke ontwikkelingen niet of moeilijk te realiseren zijn omdat de milieugebruiksruimte volledig verdeeld is tussen de bedrijven in het gebied. Hierdoor kan geen intensivering van het bedrijventerrein meer plaatsvinden. Ook kunnen geen andere maatschappelijk gewenste functies aan het gebied worden toegevoegd. Het gebiedsontwikkelingsplan biedt de mogelijkheid de milieugebruiksruimte op een andere manier te verdelen waardoor de gewenste maatschappelijke ontwikkelingen kunnen worden gerealiseerd. Gelet op de grootte van de aangewezen gebieden en de gefaseerde ontwikkeling van delen van die gebieden kan het aangewezen zijn om te opteren voor planvorming per deelgebied.

Artikel 2.3, zesde lid, Chw maakt het mogelijk te bepalen dat in ontwikkelingsgebieden in aangegeven categorieën van gevallen burgemeester en wethouders eerst een beslissing kunnen nemen indien een ander bevoegd gezag dat op grond van artikel 2.3, vijfde lid, Chw bevoegd zou zijn, verklaard heeft daartegen geen bedenkingen te hebben. Er is vanaf gezien om een verbijzondering te maken in verschillende categorieën van gevallen, maar de bestaande besluitvormingsstructuur zoveel mogelijk te respecteren. Dus in alle gevallen waarin er sprake is van een 'ander' bevoegd gezag, is een verklaring van geen bedenkingen vereist (vvgb; tweede lid).

Het laatste is slechts anders indien een 'ander' bevoegd gezag zou oordelen dat voor categorieën van gevallen een vvgb toch overbodig is, bijvoorbeeld omdat de noodzakelijke kennis en expertise die bij de besluitvorming over de desbetreffende inrichtingen dient te worden betrokken al anderszins voldoende is gewaarborgd. Met het oog daarop voorziet het derde lid in een bevoegdheid om te verklaren dat geen vvgb is vereist.

Stadshavens Rotterdam

Stadshavens Rotterdam is een verzamelbegrip voor een aantal havens aan weerszijden van de Nieuwe Maas van ongeveer 1600 ha. Het doel van het project Stadshavens Rotterdam is de transformatie en vernieuwing van het gebied Stadshavens Rotterdam tot een gebied waarin innovatieve en moderne werk- en woonomgevingen worden gecombineerd.

De activiteiten in Stadshavens worden verbreed (diversificatie) en het vestigingsklimaat voor bedrijven wordt verbeterd. Daardoor wordt de economische structuur van de haven versterkt. Door de bouw van woningen (innovatief) in Stadshavens wordt het binnenstedelijk woningaanbod vergroot met als doel verbetering van het woon- en leefklimaat.

Via de volgende sporen wordt actie ondernomen.

- ruimte en economie: verdichting van functies en economische intensivering. op een zelfde oppervlak neemt de dichtheid en variatie aan functies sterk toe, onder andere door economische intensivering (nadruk op short-sea activiteiten) en functiemenging (meervoudig grondgebruik);
- bereikbaarheid: een voldoende bereikbaarheid voor alle modaliteiten en economische sectoren;
- wonen: verbetering van het woonklimaat, als voorwaarde voor economische groei, door de ontwikkeling van attractieve woonmilieus;
- duurzaamheid en milieu: een proces met betrokken partijen om zowel de stad als haven duurzaam te ontwikkelen, in het gebied een goede milieukwaliteit te realiseren en de druk op de milieukwaliteit van aangrenzende stadsdelen waar mogelijk te verminderen. De aanpak kenmerkt zich door het bouwen in en nabij het water rekening houdend met klimaatverandering, combinaties van wonen en werken, duurzame ontwikkeling en aansluiting op het Rotterdam Climate Initiative.

Zaanstad Midden

Op verschillende locaties binnen het plangebied Zaan/IJ staat de leefbaarheid onder druk of worden gewenste ruimtelijke ontwikkelingen geblokkeerd door de milieusituatie. In het gebied Zaanstad Midden (inclusief het zogenaamde Zaanse Proeflokaal) is hiervan in het bijzonder sprake.

Zaanstad heeft een forse verstedelijkingsopgave, zowel kwantitatief als kwalitatief. Naast de eigen behoefte aan ruimte voor wonen (700 à 900 woningen per jaar) en nieuwe werkgelegenheid (zo'n 4000 extra arbeidsplaatsen) heeft Zaanstad afspraken gemaakt over haar bijdrage aan de regionale taakstellingen (waaronder 7000 à 10.000 woningen tot 2030). Om het groene landschap te sparen moet deze ruimte binnenstedelijk worden gevonden.

Tegelijkertijd wordt binnenstedelijk bouwen bemoeilijkt door de bestaande milieucontouren, waarbij er sprake is van een ongewenste menging van zware industrie met wonen en andere stedelijke functies. Los van de bouwopgave wil Zaanstad het aantal milieubelaste woningen fors terugdringen en de leefbaarheid vergroten.

De aanwijzing als ontwikkelingsgebied maakt het mogelijk om op een verantwoorde wijze te kunnen intensiveren en transformeren, met behoud van een mix van wonen en werken.

Met het Zaanse Proeflokaal is in samenwerking met de ministeries van Economische Zaken en van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer een pilot gestart waarin de duurzame transformatie van binnenstedelijke bedrijventerreinen centraal staat. De pilot richt zich op het ontwikkelen van nieuwe methodieken en arrangementen bij de combinatie wonen, werken, milieu en leefbaarheid. Uit de eerste gespreksronde met de betrokken industrieën komt naar voren dat bedrijven niet direct bereid zijn mee te werken aan het inleveren van hun vergunde milieuruimte. De aanwijzing van Zaanstad Midden als ontwikkelingsgebied kan bedrijven hiertoe wel aanzetten. Daarnaast kan tijdelijk van milieunormen worden afgeweken, waardoor ruimtelijke ontwikkelingen sneller in gang gezet kunnen worden. Daarbij moet dan wel helder

zijn dat de milieukwaliteit uiteindelijk beter wordt en binnen tien jaar weer aan de norm voldoet.

Paragraaf 3 Innovatie

Artikel 3 mini windturbines

Het doel van de regeling in artikel 3 voor zogenaamde mini windturbines is om vast te stellen of tijdens de experimentfase:

- zonder een door een op rijks- of provinciaal niveau vastgesteld wettelijk toetsingskader voor bouw, ruimtelijke ordening en milieu voor de plaatsing van mini windturbines, de belangen die de genoemde wetten beogen te beschermen, niet op onaanvaardbare wijze worden aangetast;
- de regeling overigens een bijdrage levert aan innovatieve ontwikkelingen ter zake van mini windturbines, zij bijdraagt aan het bestrijden van de economische crisis en aan de vergroting van het draagvlak voor en de groei van kleinschalige opwekking van duurzame energie.

Op voorstel van de provincie Utrecht is het experiment in deze fase beperkt tot de gemeenten Amersfoort, Houten, Nieuwegein en Utrecht.

Artikel 4 Eco igloproject

Het zogenoemde eco igloproject in Leeuwarden beoogt mogelijk te maken wonen en werken op het water, in de waterkant of op het land aan het water. Dit moet dan op zo'n manier gebeuren dat het water kan stijgen zonder het wonen te belemmeren. Het gaat dus om wonen op een ecologisch verantwoorde manier; een 'toekomstbewuste' flexibele woonvorm waarbij bewust gebruik van water en energie, zorg voor het milieu en een comfortabele leefruimte één geheel vormen.

Tijdens de experimentfase kan worden vastgesteld of het afwijken van de in artikel 4 genoemde bepalingen uit het Bouwbesluit 2003 de belangen die deze artikelen beogen te beschermen, bij het bouwen van eco iglo's niet worden geschaad of in de knel komen. Ook kan duidelijk worden of de regeling overigens een bijdrage levert aan innovatieve ontwikkelingen ter zake van ecologisch bouwen op of aan de rand van water, zij bijdraagt aan het bestrijden van de economische crisis en of zij bijdraagt aan de vergroting van het draagvlak voor en de groei van kleinschalige opwekking van duurzame energie, het nuttig huishoudelijk gebruik van hemelwater en het nuttig verwerken van huishoudelijke en sanitaire afvalstoffen.

Artikel 5 Zuigercompressor-windturbinecombinatie t.b.v. klimaatbeheersing en ammoniakreductie in melkrundveehouderijen of waterwinning uit de lucht

Artikel 5 bevat een regeling voor het grondgebied van de gemeente Leeuwarden waarmee het mogelijk windmolens te plaatsen waarmee door middel van compressietechniek:

- water uit stallucht wordt gewonnen;
- het stalklimaat kan worden gereguleerd door middel van koude en droge lucht;
- ammoniakemissies uit de stal kunnen worden gereduceerd;
- water kan worden gewonnen uit de lucht.

Het doel van de regeling is vast te stellen of tijdens de experimentfase:

- zonder een door de centrale of provinciale overheid vastgesteld wettelijk regulerings- en toetsingskader voor bouw, ruimtelijke ordening en milieu, de belangen die de genoemde wetten beogen te beschermen, door de plaatsing van een zuigercompressor-windturbinecombinatie ten behoeve van klimaatbeheersing en ammoniakreductie in melkrundveehouderijen worden geschaad;
- de regeling overigens een bijdrage levert aan innovatieve ontwikkelingen ter zake van zuigercompressor-windturbinecombinaties, deze techniek een duurzame bijdrage levert aan vormen van klimaatbeheersing en ammoniakreductie in melkrundveehouderijen, zij bijdraagt aan het bestrijden van de economische crisis en aan de vergroting van het draagvlak voor en de groei van kleinschalige opwekking van duurzame energie door middel van wind;
- op een duurzame wijze water kan worden gewonnen uit de lucht.

Artikel 6 Instellen commissie

Ingevolge artikel 2.4, derde lid, onderdeel c, van de wet wordt bij algemene maatregel van bestuur bepaald op welke wijze wordt vastgesteld of een afwijking aan haar doel beantwoordt, en of de tijdsduur van dat experiment aanpassing behoeft. Dienaangaande zal de in artikel 6 bedoelde commissie de minister van VROM van dienst kunnen zijn. In de memorie van toelichting werd al de mogelijkheid genoemd zo'n commissie in te stellen (Kamerstukken II 2009/10, 32 127, nr. 3, blz. 57). De in het tweede tot en met zevende lid opgenomen bepalingen zijn voor een dergelijke commissie gebruikelijke bepalingen, die voornamelijk tot doel hebben te bewerkstelligen dat zoveel mogelijk onafhankelijk en ordelijk kan worden geopereerd.

Artikel 7 Bouwprojecten van maatschappelijke betekenis

Artikel 2.9, eerste lid, onderdeel a, van de Chw bepaalt dat afdeling 6 van de Chw van toepassing is op de uitvoering van projecten die geheel of gedeeltelijk voorzien in de bouw van ten minste twaalf woningen. Hetzelfde onderdeel bepaalt een bovengrens van 2000 nieuwe woningen in geval van twee ontsluitingswegen met een gelijkmatige verdeelsverdeling en een bovengrens van 1500 nieuwe woningen in geval van één ontsluitingsweg. Onderdeel b maakt het mogelijk bij amvb categorieën andere projecten van maatschappelijke betekenis aan te wijzen waarop afdeling 6 van toepassing is. Artikel 7 strekt hiertoe. Voor de categorie-aanduiding is aansluiting gezocht bij de aanwijzing van desbetreffende geluidsgevoelige bestemmingen aangewezen in het kader van de Wet geluidhinder (omschrijving andere geluidsgevoelige gebouwen in artikel 1 Wet geluidhinder en artikel 1.2 van het Besluit geluidhinder).

De onderhavige aanwijzing is in lijn met hetgeen hierover is opgemerkt in de eerste nota van wijziging bij het wetsvoorstel Chw waarmee artikel 2.9, eerste lid, onderdeel b, in de wet is geïntroduceerd. Daarin is aangegeven dat hierbij valt te denken aan projecten waarin maatschappelijk vastgoed zoals zorginstellingen, ziekenhuizen en dergelijke de hoofdmoot vormt, al dan niet vergezeld van (een beperkte mate van) woningbouw. Het is van belang dat er bij het aanwijzen van dergelijke categorieën andere projecten op wordt gelet dat de toepasselijke drempels inzake luchtkwaliteit en milieueffectrapportage niet worden overschreden (Kamerstukken II 2009/10, 32 127, nr. 5, blz. 18).

Paragraaf 5 Lokale projecten met nationale betekenis

Artikel 8

FlorijnAs

In februari 2010 heeft de raad van de gemeente Assen de Structuurvisie Assen 2030 (Hoofdstad Assen) vastgesteld. Hierin is bevestigd dat de economische en ruimtelijke ontwikkeling van Assen met name langs de noord-zuidas zou moeten plaatsvinden. Deze beleidslijn is uitgewerkt in de Masterstudie, die is gemaakt naar de ontwikkelkansen van de gebieden langs de as (FlorijnAs genoemd) en is dus geheel in lijn met de Structuurvisie.

Als 'lokaal project met nationale betekenis' zal de vigerende Structuurvisie opnieuw worden vastgesteld, na overleg met de betrokken andere overheden (rijk, provincie, waterschappen, gemeente Assen), overeenkomstig artikel 2.20, eerste lid, Chw. Vervolgens wordt een projectcommissie ingesteld, waarin de verschillende overheden zijn vertegenwoordigd (artikel 2.20, derde lid, Chw). De projectcommissie zal conform de coördinatieregeling van de Wro samenwerken.

Omschrijving project

De FlorijnAs voorziet in een breed programma en omvat uiteenlopende ruimtelijke interventies: herontwikkeling, transformatie, revitalisering, intensivering van het ruimtegebruik, herinrichting, infrastructurele ingrepen, een nieuw bedrijventerrein en landschapsontwikkeling. In de FlorijnAs is een zevental deelgebieden te onderscheiden die ieder een eigen karakter kennen en eigen (her)ontwikkelkansen hebben: de Stadsboulevard, het Stadsbedrijvenpark, het Havenkwartier, de Blauwe As 2^e fase, het Stationsgebied, Assen-Zuid en het Nationaal landschap Drentsche Aa, ten oosten van de stad. De ontwikkelgebieden moeten in samenhang beschouwd worden als onderdeel van een groter geheel, de FlorijnAs. De optelsom en samenhang maken de FlorijnAs tot een bijzondere, grote en complexe opgave met een impact die duidelijk uitstijgt boven het lokale niveau. Met elkaar moeten de projecten een groot deel van de groei van Assen mogelijk maken op het terrein van wonen, werken, bereikbaarheid, recreatie en toerisme, horeca, detailhandel, onderwijs en cultuur, kwantitatief en kwalitatief.

Rotterdam Central District

Rotterdam Central District zal met de nieuwe OV-terminal (2012) een internationaal mobiliteitsknooppunt zijn, in het centrum van de internationale havenstad Rotterdam. Reizigers zijn binnen een half uur op Schiphol of Rotterdam The Hague Airport. En met de hogesnelheidstrein, RandstadRail en een modern metronetwerk zijn bestemmingen als Den Haag, Amsterdam, Brussel, Parijs, Londen en München binnen handbereik. Met 'wonen, werken, reizen en ontspannen' wordt het een verdicht en hoogwaardig verblijfsgebied. In de toekomstige grootstedelijke ontwikkeling is ruim 600.000 m² ruimte beschikbaar voor nieuwe bedrijven, woningen, uitgaansgelegenheden en andere stedelijke voorzieningen. Ook gaat het gebied meer aansluiten op de binnenstad en het kernwinkelgebied.

Zakelijke dienstverlening

Rotterdam Central District is een toplocatie voor de (internationale) zakelijke dienstverlening. Het aantal reizigers zal van de huidige 40 miljoen per jaar toenemen naar 75 miljoen per jaar in 2025. De werkgelegenheid in de binnenstad zal groeien met zo'n 15.000 arbeidsplaatsen naar 100.000 banen. Aan de bestaande 550 woningen worden circa 1.000 nieuwe woningen toegevoegd. Het Rotterdam Central District vernieuwt zich in fases. De oplevering van de nieuwe

OV terminal Rotterdam Centraal staat gepland in 2012. Naar verwachting is de grootstedelijke ontwikkeling in 2020 afgerond.

Het accent ligt daarbij op het betrekken en binden van hoogopgeleide kenniswerkers met midden- en hogere inkomens. Daarom kiest de gemeente voor een binnenstad die uitnodigt om er tijd door te brengen en investeert in (recreatieve) voorzieningen, het woningaanbod en het straatbeeld.

Rotterdam heeft prioriteit gegeven aan deze ontwikkeling, zoals blijkt uit de Stadsvisie Rotterdam 2030, vastgesteld door de gemeenteraad op 27 november 2007 en het Binnenstadsplan Rotterdam 2008-2020, vastgesteld door de gemeenteraad op 4 december 2008, waarin deze prioriteit expliciet is gemaakt.

Stationsgebied Utrecht

In de stad Utrecht zijn de gevolgen van de economische crisis duidelijk merkbaar. De aanwijzing van Stationsgebied Utrecht als lokaal project met nationale betekenis is in dit kader dan ook van grote betekenis voor de uitvoering van al klaarliggende projecten in het Stationsgebied.

Meer in het algemeen staat de centrumfunctie van de Utrechtse oude stad onder druk, door de stadsuitbreidingen in het westen en autonome groei. Het aantal voorzieningen in het centrum (winkelen, openbaar vervoer) is daar niet op aangepast. Bovendien sluit de oude stad aan de oostzijde slecht aan op het Stationsgebied en ontbeert het station een eigen gezicht en een duidelijke en directe relatie met de openbare ruimte.

De aanpak van het Stationsgebied staat dan ook niet op zichzelf. De hoofddoelstelling is een nieuw centrum van Utrecht te realiseren door het nieuwe Stationsgebied en de oude stad te integreren en synergie tussen beide te realiseren. Ook tussen delen van Utrecht die tot nu toe als losstaand worden ervaren, ontstaat dan samenhang en verbinding. Daardoor krijgt niet alleen het Stationsgebied, maar ook de oude stad de kans zich op een goede manier verder te ontwikkelen.

Een aantal stedelijke en landelijke ontwikkelingen is hierbij medebepalend voor de aanpak van het Stationsgebied. Utrecht heeft als een van de HSL-locaties een belangrijke rol voor Nederland, hetgeen ook door het rijk is erkend door Utrecht aan te merken als een van de Nieuwe Sleutelprojecten. De komst van de Hogesnelheidslijn (HSL) biedt veel kansen voor de daaraan liggende stations en hun omgeving. Omdat de investeringen in de ontwikkeling van deze gebieden van belang zijn voor heel Nederland, ondersteunt het rijk dan ook de projecten rond de HSL-locaties.

Daarnaast heeft Utrecht een groot winkelcentrum met regionale en landelijke aantrekkingskracht, een groot beursterrein met landelijke uitstraling dat mogelijkheden biedt zogenaamde 'leisure'-functies te ontwikkelen, het grootste openbaarvervoersknooppunt ('Railport') van Nederland met nationale en Europese betekenis en een oude stad van groot cultureel belang

De komende twintig jaar komen zo'n zestig projecten tot uitvoering, waarmee een bedrag van € 3 miljard is gemoeid. Een aantal projecten is al in een ver gevorderd stadium en wacht bijvoorbeeld enkel nog op de definitieve vergunningen (Muziekpaleis, Vredenburgknoop en OV-terminal). Volgens berekeningen van de gemeente Utrecht kunnen de beoogde investeringen in het Stationsgebied vanaf 2010 ongeveer 1000 tot 1500 banen (bouwvakkers, overige bouwgerelateerde banen) opleveren.

Paragraaf 6. Overige bepalingen

Artikel 9

Qua strekking vallen besluiten in het kader van planschade en nadeelcompensatie in de zin van de Wet op de ruimtelijke ordening wel binnen het bereik van de Chw. Uit oogpunt van uitvoerbaarheid voor met name de rechterlijke macht, is in artikel 9 bepaald dat dergelijke besluiten buiten het bereik vallen van artikel 1.1, eerste lid, onderdelen a en b, van de Chw.

Artikelen 10 en 11

Op alle in artikel 1.1 van de Chw genoemde besluiten is direct na inwerkingtreding van de Chw een of meer van de procesrechtelijke bepalingen van de Chw op de afhandeling van beroepen en hoger beroepen van toepassing geworden. Zo bepaalt artikel 1.6, vierde lid, dat de administratieve rechter binnen zes maanden na afloop van de beroepstermijn uitspraak doet.

Het is daarom van belang dat voor rechters, bestuursorganen en appellanten direct duidelijk is dat het gaat om een besluit ingevolge de Chw. Die duidelijkheid zal er in de praktijk echter niet altijd op voorhand zijn. Wat dient immers precies te worden verstaan onder het begrip 'project', bedoeld in de bijlagen I en II of wat valt onder de noemer 'vereist voor de ontwikkeling of verwezenlijking van een project' (artikel 1.1, eerste lid, onderdeel a)?

In de sfeer van invoeringsbegeleiding kan hieraan al het nodige worden gedaan, en wordt er overigens ook gedaan. Zo mag ook het nodige worden verwacht van goede voorlichting, zowel naar bestuurders als naar degenen die door een besluit kunnen worden geraakt. Daartoe zijn inmiddels circulaires en ander voorlichtingsmateriaal opgesteld. Ook zijn vanuit de meest betrokken departementen voorlichtingsbijeenkomsten in het land georganiseerd.

Als sluitstuk kan echter in het belang van een goede uitvoering van de Chw een aanvullende wettelijke voorziening niet ontbreken. Het vereiste van het opnemen van een specifieke rechtsmiddelenclausule bij zogenoemde Chw-besluiten is in dit geval zeker van waarde. De artikelen 10 en 11 voorzien hierin. Artikel 10 heeft betrekking op de beroepsfase, terwijl artikel 11 betrekking heeft op de hoger-beroep-situatie. Allereerst wordt in het Chw-besluit vermeld of de uitspraak waartegen beroep openstaat, vermeld een Chw-besluit betreft. Bovendien is in de artikelen 10 en 11 bepaald dat de beroepsgronden direct in het beroepschrift moeten worden opgenomen en dat deze na het verstrijken van de beroepstermijn niet meer kunnen worden aangevuld.¹

Artikel 12

Naar aanleiding van de motie van de leden Roefs en Koopmans (Kamerstukken II 2009/10, 32 123 A, nr. 40), waarin aangegeven wordt dat de N18 aan alle voorwaarden voldoet om aan de projectenlijst van de Crisis- en herstelwet te

---

¹ Als toevoeging op de rechtsmiddelenclausule kan in dit verband gelden: "N.B. Op dit besluit is de Crisis- en herstelwet van toepassing. Dit betekent dat de belanghebbende in het beroepschrift moet aangeven welke beroepsgronden hij aanvoert tegen het besluit. Na afloop van de termijn van zes weken kunnen geen nieuwe beroepsgronden meer worden aangevoerd. Vermeld in het beroepschrift dat de Crisis- en herstelwet van toepassing is."

worden toegevoegd, wordt bijlage II, onderdeel E, uitgebreid met dit infrastructurele project.

De Minister-President, Minister van Algemene Zaken,